Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Elegantia[rum] viginti precepta ad perpulchras co[n]ficienda epistolas

Aegidius <Suchtelensis>

[Coloniae, 1490

Quartum [...]

urn:nbn:de:bsz:31-131235

Visual Library

et ſoror et coniunx vna cum gente tot annos bella gero.

Quartum preceptum eſt de mutanda oratione vnius modi in aliam.

Orationem ex ꝟbo finiti modi. ꝙ vel vt precedēte mutabis eleganter in orationem ex accuſatiuo ⁊ infinitiuo. hoc eſt appellatum elegantiſſime in dictum. ¶ Appellatum eſt oratio ſuppoſiti et appoſiti. ꝙ vel vt precedente. Exemplum. Ꝙ filij parentibus obediant eſt laudabile. ¶ Item dictum eſt infinitiuus cum accuſatiuo ante ſe. vt, filios obedire parētibus eſt laudabile. ¶ Simplex grāmaticus dicit.

Scio ꝙ deus iam punit damnatos.
Audiui ꝙ tu ſcripſiſti litteras.
Accepi ꝙ dux debellabit regē. ¶ Hoc orator dicit elegātius
Scio deum iam punire damnatos.
Audiui te litteras ſcripſiſſe.
Accepi ducem debellatum ire regem.
Vel debellatum eſſe regem.

¶ Et debet hic ſeruari vt in hac mutatione nō varietur tempus. ſed pñs indicatiui vel optatiui mutetur in pñs infinitiui. preteritum in p̄teritum. futurum in futurum. ¶ Item vt actiuum in actiuum. et paſſiuum in paſſiuum.

¶ De actiuo.

Therentius. ¶ Meum natū rumor eſt amare loco huius. rumor eſt ꝙ meus natus amat.
Chremes venit clamitans indignum facinus comperiſſe ſe pamphilum ꝓ vxore habere hāc. In qua oratione ſunt duo dicta. ⁊ valeat iſtam. Chremes venit clamitans ꝙ ipſe comperit indignū facinus. ꝙ pamphilus ꝓ vxore haberet hāc. ¶ Item exemplū de futuro. Timeo petrum lingua ſua praua famam meam labefactum ire. id eſt ꝙ lebefaciat.

¶ De paſſiuo.

Therentius. ¶ Qui poſtq̄ꝫ audierat filio ſuo non datum iri vxorem loco huius. ꝙ vxor non dabitur filio ſuo.
Nota ꝙ eadem ſententia exprimitur tam in actiuo q̄ꝫ in paſ

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg

ſitiuo ꝑ futurum indicatiui.ꝑ futurum infinitiui.et ꝑ futurum ꝑticipij. ¶ Exemplum. Audiui ꝙ rex francie inuaderet flādriam. Audiui regem francie inuaſum ire flādriam. Audiui regem francie inuaſurum flandriam.

¶ Ita quoqꝫ eadem ſententia exprimitur per preſens indicatiui.ꝑ preſens infinitiui.et ꝑ preſens ꝑticipij. Et ita ꝑ preteritum.licet hoc varietur in ꝑticipio. Et ſicut poſitum eſt exemplum in actiuo. ita in paſſiuo. Diligens preceptor ꝑ varia practicabit exempla.

Quintum preceptum ē de

poſitione modi ꝓ modo. ¶ Futurum ꝯiunctiui pulchre quādoqꝫ ꝓ futuro indicatiui ponitur.ita quoqꝫ preteritum coniunctiui ꝓ preterito indicatiui.et ita de preſenti.

¶ Exemplum.

De futuro. Semꝑ ego ꝓuidero ne tuam offendero amiciciam.id eſt ꝓuidebo ne offendam. ¶ De p̄terito.

Dixerim pro dixi reperitur. ¶ De preſenti.

Uelim ꝓ volo ponitur. ¶ Item negligentem cum feceris ꝓ facies. Item morem tibi geſſero.ꝓ geram. Item ſi famā meam defenderis ego te amauero.ꝓ amabo. ¶ Therentius.

Ne lacrima crede inq̄ꝫ mihi.aut ꝯſolando. aut conſilio aut re mea iuuero pro iuuabo. Item ſi pergis abiero.pro abibo

Preſens infinitiui reperitur plerumqꝫ apud poetas et oratores poni ꝓ preterito imꝑfecto indicatiui.quod magis nobis mirandum q̄ꝫ imitandum ſentio. ¶ Uirgilius.

Nos pauidi trepidare metu crines et flagrantes excutere et ſacros extinguere fōtibus ignes.ꝓ nos trepidebamus nos excutiebamus et extinguebamus ignes. ¶ Therentius.

Inuidere omnes mihi mordere clanculum.ego floxipendere. Pro omnes inuidebant mihi et mordebant.et ego floxipendebam. ¶ Saluſtius.

Reges populiqꝫ finitimi bello temptare pauci ex animis auxilio eſſe. Pro reges temptabant et pauci erant.

Similes orationes tu q̄ꝫ plurimas comperies.ſed nequaq̄ꝫ in vſum tuū ducas. Non em̄ congrue dicit̄.q̄ñ ego ſcribe